

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΚΑΣΤΡΕΝ-ΝΙΝΙΟΥ κατά ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 43837/02)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

9 Ιουνίου 2005

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

Στην υπόθεση Κάστρεν-Νινιού κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε δικαστικό συμβούλιο αποτελούμενο από τους:

Κυρία F. TULKENS, πρόεδρο,

Κύριο Κ.Λ. ΡΟΖΑΚΗ,

Κύριο Ρ. ΛΟΡΕΝΖΕΝ,

Κυρία N. VAJIC,
Κυρία S. BOTOUCCHAROVA,
Κυρία E. STEINER,
Κύριο D. SPIELMANN, *δικαστές,*
και τον κύριο S. NIELSEN, *γραμματέα τμήματος.*
Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 19 Μαΐου 2005,
Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία
αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 43837/02) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, η οποία κατατέθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 2 Δεκεμβρίου 2002 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση») από μία φινλανδέζα υπήκοο που έχει αποκτήσει και την ελληνική υπηκοότητα, την κυρία Σεσίλια Κάστρεν-Νινιού («η προσφεύγουσα»).

2. Η προσφεύγουσα εκπροσωπείται από τον κύριο Κ. Φλώρο, δικηγόρο του Δικηγορικού Συλλόγου της Αθήνας. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Β. Κυριαζόπουλο, σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κύριο Ι. Μπακόπουλο, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 9 Μαρτίου 2004, το Δικαστήριο αποφάσισε να κοινοποιήσει την προσφυγή στην Κυβέρνηση. Επικαλούμενο το άρθρο 29 § 3 της Σύμβασης, αποφάσισε να εξεταστούν ταυτόχρονα το παραδεκτό και η ουσία της υπόθεσης. Στις 12 Μαρτίου 2004, η φινλανδική κυβέρνηση κλήθηκε να παρουσιάσει, εφόσον το επιθυμούσε, έγγραφες παρατηρήσεις επί της υποθέσεως (άρθρο 36 § 1 της Σύμβασης και 44 § 1 β) του κανονισμού). Η φινλανδική κυβέρνηση δεν απάντησε.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Ι. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Η προσφεύγουσα γεννήθηκε το 1953 και είναι κάτοικος Ρόδου.

5. Το 1986, η προσφεύγουσα, οδοντίατρος το επάγγελμα, προσλήφθηκε από το νοσοκομείο της Ρόδου. Το 1990, πήρε προαγωγή κατά της οποίας μία άλλη υποψήφια για την θέση υπέβαλε ένσταση. Με απόφαση της 21 Δεκεμβρίου 1990, το Δευτεροβάθμιο Συμβούλιο Κρίσης (εφεξής «το Συμβούλιο») έκανε δεκτή την ένσταση της υποψήφιας και την διόρισε στην επίδικη θέση.

6. Στις 2 Απριλίου 1991, η προσφεύγουσα, η οποία είχε εξάλλου την υποχρέωση να επιστρέψει τα ποσά που είχε εν μεταξύ εισπράξει βάσει του νέου μισθού της, ήτοι 451.958 δραχμές (1.326 ευρώ) συνολικά, κατέθεσε ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών μία αίτηση ακύρωσης της απόφασης αυτής. Στις 31 Ιανουαρίου 1992, το Διοικητικό Εφετείο απέρριψε την αίτηση με την απόφαση αριθ. 151/1992. Στις 5 Οκτωβρίου 1995, το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε ότι η απόφαση του Συμβουλίου δεν ήταν επαρκώς αιτιολογημένη. Το ανώτατο δικαστήριο εξαφάνισε την προσβληθείσα εφετειακή απόφαση και παρέπεμψε την υπόθεση ενώπιον της διοίκησης για νέα εξέταση (απόφαση αριθ. 4782/1995).

7. Στις 22 Οκτωβρίου 1996, το Συμβούλιο απεφάσισε εκ νέου να προαγάγει την ανταγωνίστρια της προσφεύγουσας, στηρίζοντας την απόφασή του σε νέα αιτιολογία. Στις 2 Φεβρουαρίου 1997, η προσφεύγουσα κατέθεσε ενώπιον της ειδικής επιτροπής του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία είναι αρμόδια για τον έλεγχο της εκτέλεσης των αποφάσεων του ανωτάτου δικαστηρίου, μία αίτηση με την οποία ζήτησε την διαπίστωση της μη εκτέλεσης της απόφασης αριθ. 4782/1995. Στις 3

Ιουλίου 1997, η ειδική επιτροπή απέρριψε την αίτηση της προσφεύγουσας, κρίνοντας ότι η διοίκηση είχε συμμορφωθεί με την πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση (πράξη αριθ. 9/1997).

8. Στις 30 Οκτωβρίου 1997, η προσφεύγουσα κατέθεσε ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών μία αίτηση ακύρωσης της απόφασης του Συμβουλίου της 22 Οκτωβρίου 1996. Στις 30 Ιουνίου 1999, η υπόθεση παραπέμφθηκε στο Διοικητικό Εφετείο Χανίων, το οποίο ήταν το αρμόδιο δικαστήριο (απόφαση αριθ. 1986/1999).

9. Στις 8 Μαΐου 2001, με τελεσίδικη απόφασή του, το Εφετείο έκανε δεκτή την αίτηση της προσφεύγουσας, κρίνοντας ότι έπρεπε να προαχθεί στην επίδικη θέση (απόφαση αριθ. 17/2001). Παρέπεμψε την υπόθεση στην διοίκηση για νέα εξέταση.

10. Στις 4 Ιουνίου 2002, το Συμβούλιο έκρινε ότι η ερμηνεία του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου από την απόφαση αριθ. 17/2001 ήταν εσφαλμένη και απεφάσισε εκ νέου να προαγάγει την ανταγωνίστρια της προσφεύγουσας.

11. Στις 13 Αυγούστου 2002, η προσφεύγουσα κατέθεσε ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Χανίων μία αίτηση ακύρωσης της απόφασης αυτής. Η υπόθεση είναι σήμερα εκκρεμής ενώπιον του δικαστηρίου αυτού.

II. ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

12. Εδώ υπεισέρχονται οι ακόλουθες διατάξεις του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα:

Αρθρο 104

«Για πράξεις και παραλείψεις των οργάνων του δημοσίου, που ανάγονται σε έννομες σχέσεις του ιδιωτικού δικαίου ή σχετικές με

την ιδιωτική του περιουσία, το δημόσιο ευθύνεται κατά τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα για τα νομικά πρόσωπα.»

Άρθρο 105

«Για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του δημοσίου κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί, το δημόσιο ενέχεται σε αποζημίωση, εκτός αν η πράξη ή η παράλειψη έγινε κατά παράβαση διάταξης, που υπάρχει για χάρη του γενικού συμφέροντος. Μαζί με το δημόσιο ευθύνεται εις ολόκληρον και το υπαίτιο πρόσωπο, με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων για την ευθύνη των υπουργών.»

Άρθρο 106

«Οι διατάξεις των δύο προηγούμενων άρθρων εφαρμόζονται και για την ευθύνη των δήμων, των κοινοτήτων ή των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου από πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων που βρίσκονται στην υπηρεσία τους.»

Άρθρο 19 του νόμου 1868/1989

«1. Η αγωγή αποζημίωσης ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων είναι μία αγωγή ανεξάρτητη από την προσφυγή ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων της ουσίας ή ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας ή από οποιαδήποτε άλλη προσφυγή κατά των πράξεων ή παραλείψεων του Δημοσίου από τις οποίες απορρέει η υποχρέωση αποζημίωσης (...)»

Το άρθρο 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα θεσπίζει την έννοια της ειδικής αδιοπραξίας δημοσίου δικαίου, η οποία καθιερώνει την εξωσυμβατική ευθύνη του Δημοσίου. Η ευθύνη αυτή προκύπτει από παράνομες πράξεις ή παραλείψεις. Οι συγκεκριμένες

πράξεις μπορούν να είναι, όχι μόνον δικαιοπραξίες, αλλά και ουσιαστικές πράξεις της διοίκησης, συμπεριλαμβανομένων και των καταρχήν μη εκτελεστών πράξεων (Κυριακόπουλος, *Σχόλια του Αστικού Κώδικα*, άρθρο 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα, αριθ. 23 – Φίλιος, *Δίκαιο των συμβάσεων*, ειδικό μέρος, τόμος 6, ποινική ευθύνη 1977, παρ. 48 Β 112 – Ε. Σπηλιωτόπουλος, *Διοικητικό Δίκαιο*, τρίτη έκδοση, παρ. 217 – Απόφαση αριθ. 535/1971 του Αρείου Πάγου, *Νομικό Βήμα* 19, σελ. 1414 – Απόφαση αριθ. 492/1967 του Αρείου Πάγου, *Νομικό Βήμα* 16, σελ. 75). Το παραδεκτό της αγωγής αποζημίωσης τελεί υπό μία προϋπόθεση: την παράνομη φύση της πράξης ή της παράλειψης.

Σύμφωνα με την νομολογία των διοικητικών δικαστηρίων, η υπέρβαση των ορίων της διακριτικής ευχέρειας της διοίκησης ή η μη τήρηση των γενικών αρχών της χρηστής διοίκησης είναι ικανές να στοιχειοθετήσουν την εξωσυμβατική ευθύνη της τελευταίας (βλέπε, μεταξύ άλλων, Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών, αποφάσεις αριθ. 1605/93 και 1427/1998, *Διοικητική Δίκη* 1994, σελ. 369 και 1998, σελ. 963). Επιπλέον, το Συμβούλιο της Επικρατείας έχει πολλές φορές επιδικάσει αποζημίωση για την απώλεια μισθών στα πρόσωπα που εκδιώχθηκαν παράνομα από τις θέσεις τους ή αποκλείστηκαν παράνομα από τον διορισμό σε μία θέση από την διοίκηση (βλέπε, για παράδειγμα, τις αποφάσεις αριθ. 915/2001, 1345-6/2001, 1488/2001 και 3303/2001 – βλέπε επίσης την απόφαση αριθ. 1230/2001, με την οποία το Συμβούλιο της Επικρατείας επιδίκασε αποζημίωση σε έναν οδοντίατρο που ασκούσε το επάγγελμά του μέσα στο πλαίσιο του Εθνικού Συστήματος Υγείας, ως αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε από μία διοικητική πράξη με την οποία ανακλήθηκε αδίκως ο διορισμός της. Το ανώτατο δικαστήριο έκρινε ότι η προκληθείσα ζημία προέκυπτε από το γεγονός ότι ο ενδιαφερόμενος δεν είχε εισπράξει τους μισθούς που θα μπορούσε να είχε εισπράξει, αν δεν είχε εκδοθεί η παράνομη διοικητική πράξη).

13. Σύμφωνα με το άρθρο 95 § 5 του ελληνικού Συντάγματος, όπως τροποποιήθηκε τον Απρίλιο 2001, «η διοίκηση υποχρεούται να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις».

14. Στις 14 Νοεμβρίου 2002, τέθηκε σε ισχύ ο νόμος 3068/2002 *επί της εκτελέσεως των δικαστικών αποφάσεων από την διοίκηση* (ΦΕΚ αριθ. 274/2002). Ο νόμος αυτός προβλέπει μεταξύ άλλων ότι η διοίκηση έχει την υποχρέωση να συμμορφώνεται χωρίς καθυστέρηση προς τις δικαστικές αποφάσεις και να λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την εκτέλεση των αποφάσεων αυτών (άρθρο 1). Ο νόμος προβλέπει την σύσταση τριμελών συμβουλίων μέσα στα ελληνικά ανώτατα δικαστήρια (Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο, Άρειος Πάγος, Συμβούλιο της Επικρατείας και Ελεγκτικό Συνέδριο), τα οποία είναι υπεύθυνα να ελέγχουν την ορθή εκτέλεση των αποφάσεων των αντιστοίχων δικαστηρίων τους από την διοίκηση μέσα σε μία προθεσμία που δεν μπορεί να υπερβεί τους τρεις μήνες (εξαιρετικά, η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί μία μόνον φορά). Τα συμβούλια μπορούν ειδικότερα να διορίσουν έναν δικαστή για να συνδράμει την διοίκηση προτείνοντάς της μεταξύ άλλων τα κατάλληλα μέτρα για την συμμόρφωση προς μία απόφαση. Αν η διοίκηση δεν εκτελέσει μία απόφαση μέσα στην προθεσμία που ορίστηκε από το συμβούλιο, της επιβάλλονται ποινές, οι οποίες μπορούν να επαναλαμβάνονται ενόσω αυτή δεν συμμορφώνεται (άρθρο 3). Πειθαρχικά μέτρα μπορούν επίσης να ληφθούν κατά των υπαλλήλων της διοίκησης που ευθύνονται για την μη εκτέλεση (άρθρο 5). Οι διατάξεις του νόμου 3068/2002 εφαρμόζονται στις αποφάσεις που εκδόθηκαν μετά την θέση τους σε ισχύ (άρθρο 6).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Ι. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΣΕ Ο,ΤΙ ΑΦΟΡΑ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΕ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

15. Η προσφεύγουσα παραπονείται ότι η επίμονη άρνηση των αρμοδίων αρχών να συμμορφωθούν προς τις αποφάσεις αριθ. 4782/1995 του Συμβουλίου της Επικρατείας και 17/2001 του Διοικητικού Εφετείου Χανίων παραβιάζει το δικαίωμά της για πραγματική δικαστική προστασία, προκειμένου για αμφισβητήσεις επί των δικαιωμάτων της αστικής φύσεως. Επικαλείται το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, του οποίου οι εφαρμοστέες περικοπές έχουν ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δίκαιως (...) εντός λογικής προθεσμίας, υπό δικαστηρίου (...) το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

16. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει, καταρχήν, ότι η αιτίαση η ελκόμενη από την υποτιθέμενη άρνηση της διοίκησης να συμμορφωθεί προς την απόφαση αριθ. 17/2001 του Διοικητικού Εφετείου Χανίων είναι πρόωρη. Βεβαιώνει, μεταξύ άλλων, ότι η προσφεύγουσα έχει ήδη καταθέσει ενώπιον του ιδίου δικαστηρίου μία αίτηση ακύρωσης της απόφασης του συμβουλίου της 4 Ιουνίου 2002, η οποία ελήφθη μετά την έκδοση της πιο πάνω απόφασης. Αυτή πρέπει επομένως να περιμένει την έκβαση της διαδικασίας αυτής που μπορεί, ενδεχομένως, να της προσφέρει επανόρθωση της επίδικης κατάστασης. Ως προς αυτό, η Κυβέρνηση επικαλείται τον νόμο 3068/2002, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 14 Νοεμβρίου 2002 και ο οποίος έχει ως αντικείμενο να βοηθήσει την διοίκηση να κατανοεί καλύτερα και να δίνει συνέχεια στις δικαστικές αποφάσεις (βλέπε πιο πάνω παράγραφο 14). Ισχυρίζεται ότι, χάρις

σ'αυτόν τον νέο νόμο, η διοίκηση θα μπορέσει να εκτελέσει ορθά την απόφαση που θα εκδοθεί από το Διοικητικό Εφετείο Χανίων.

17. Ως προς την ουσία, η Κυβέρνηση ισχυρίζεται, αφ'ενός, ότι η απόφαση αριθ. 4782/1995 του Συμβουλίου της Επικρατείας δεν αναγνώρισε στην προσφεύγουσα το δικαίωμα να διοριστεί στην επίδικη θέση, αλλά περιορίστηκε στο να ακυρώσει την απόφαση που διόρισε την ανταγωνίστριά της λόγω έλλειψης αιτιολογίας. Υποστηρίζει, αφ'ετέρου, ότι η διοίκηση δεν αρνήθηκε ποτέ να συμμορφωθεί προς την απόφαση αριθ. 17/2001 του Διοικητικού Εφετείου Χανίων. Μετά την απόφαση αυτή, το συμβούλιο του νοσοκομείου συνήλθε εκ νέου και έκρινε ότι η ανταγωνίστρια της προσφεύγουσας είχε τα απαραίτητα προσόντα για να διοριστεί στην εν λόγω θέση. Αν το συμπέρασμα αυτό ήταν εσφαλμένο, τούτο δεν θα πρέπει να ερμηνευθεί ως άρνηση της διοίκησης να συμμορφωθεί προς την πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση, αλλά μάλλον ως μη προσήκουσα εκτέλεση της τελευταίας, οφειλόμενη στις νομικές δυσκολίες που παρουσίαζε η υπόθεση.

18. Η προσφεύγουσα αντικρούει τις θέσεις αυτές. Υποστηρίζει ειδικότερα ότι το να αξιώσει κανείς από την ίδια να περιμένει την έκβαση της νέας ακυρωτικής διαδικασίας που εισήγαγε ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Χανίων, ενώ είχε ήδη δικαιωθεί από μία απόφαση του ιδίου αυτού δικαστηρίου, είναι απόδειξη κακοπιστίας. Τούτο ακόμη περισσότερο αφού η διάρκεια της διαδικασίας υπερέβη την λογική προθεσμία. Σε ό,τι αφορά τον νέο νόμο, στον οποίο αναφέρεται η Κυβέρνηση, η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι αυτός τέθηκε σε ισχύ μετά την κατάθεση της προσφυγής της και ότι, σε κάθε περίπτωση, δεν μπορεί να έχει οποιαδήποτε επίπτωση πάνω στην τύχη της υπόθεσής της.

Α. Επί του παραδεκτού

19. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 35 § 1 της Σύμβασης, «μπορεί να επιληφθεί μόνον μετά την

εξάντληση των εθνικών ενδίκων μέσων, όπως αυτή εννοείται σύμφωνα με τις γενικά αποδεκτές αρχές του διεθνούς δικαίου, και μέσα σε προθεσμία έξι μηνών από την ημερομηνία της τελεσίδικης εθνικής απόφασης.»

1. Επί της τήρησης της εξαμήνης προθεσμίας

20. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο κανόνας των έξι μηνών συνιστά παράγοντα έννομης προστασίας (βλέπε *De Wilde, Ooms et Versyp κατά Βελγίου*, απόφαση της 28 Μαΐου 1970, série A no. 12, σελ. 29-30, § 50), ανταποκρινόμενος ταυτόχρονα στην ανάγκη να αφεθεί στον ενδιαφερόμενο μία επαρκής προθεσμία σκέψης προκειμένου να του επιτρέψει να εκτιμήσει την σκοπιμότητα της κατάθεσης προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου και για να καθορίσει το περιεχόμενό της (*Iordache κατά Ρουμανίας* (déc.), αριθ. 55092/00, 23 Μαρτίου 2004). Σημειώνει έτσι το χρονικό όριο του ελέγχου που ασκείται από το Δικαστήριο και υποδεικνύει ταυτόχρονα στους ιδιώτες και στις δημόσιες αρχές το διάστημα πέρα από το οποίο ο έλεγχος αυτός δεν είναι πλέον δυνατός (*Walker κατά Ηνωμένου Βασιλείου* (déc.), αριθ. 34979/97, Η 2000-I – *Kadikis κατά Λετονίας* (no. 2) (déc.), αριθ. 62393/00, 25 Σεπτεμβρίου 2003). Το γεγονός ότι η Κυβέρνηση δεν υπέβαλε παρατηρήσεις ως προς το ζήτημα αυτό δεν είναι ικανό να αλλάξει την κατάσταση.

21. Σε ό,τι αφορά την παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η απόφαση αριθ. 17/2001, η οποία αποτελεί εν προκειμένω την τελεσίδικη εθνική απόφαση, εκδόθηκε στις 8 Μαΐου 2001. Εν τούτοις, η εξαμήνη προθεσμία δεν άρχισε από την ημερομηνία αυτή, διότι η εν λόγω απόφαση δεν εκτελέστηκε, γεγονός για το οποίο παραπονεύεται εξάλλου η προσφεύγουσα. Το Δικαστήριο δεν θα μπορούσε εν τούτοις να δεχθεί ότι πρόκειται στην περίπτωση αυτή για μία κατάσταση που διαρκεί μέχρι σήμερα, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, διότι η απόφαση αυτή ακολουθήθηκε από μέτρα ικανά να γνωστοποιήσουν με σαφήνεια στην

ενδιαφερόμενη τις προθέσεις της διοίκησης. Πράγματι, το Δικαστήριο σημειώνει ότι στις 4 Ιουνίου 2002, το συμβούλιο του νοσοκομείου αποφάσισε να παρακάμψει την πιο πάνω απόφαση και να προαγάγει την ανταγωνίστρια της προσφεύγουσας στην επίδικη θέση. Ανεξάρτητα από το ζήτημα του αν η απόφαση αυτή θα εξαφανιστεί ή όχι από το Διοικητικό Εφετείο Χανίων μετά την περάτωση της διαδικασίας που εισήγαγε η προσφεύγουσα κατ'αυτής, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η απόφαση της 4 Ιουνίου 2002 οριστικοποίησε την θέση που η διοίκηση θέλησε να λάβει εν προκειμένω και σηματοδότησε με τον τρόπο αυτό το πέρας της δίκης (βλέπε, *mutatis mutandis*, *Κακαμούκας κατά Ελλάδας* (déc.), αριθ. 38311/02, 24 Μαρτίου 2005). Η εξάμηνη προθεσμία άρχισε επομένως από την ημερομηνία αυτή. Έπεται ότι η προσφυγή, η οποία κατατέθηκε στις 2 Δεκεμβρίου 2002, τήρησε τον κανόνα των έξι μηνών (βλέπε, *a contrario*, *Καλλίτσης κατά Ελλάδας* (déc.), αριθ. 38682/02, 2 Δεκεμβρίου 2004).

2. Επί της εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων

22. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η βάση του κανόνα της εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων που αναφέρεται στο άρθρο 35 § 1 της Σύμβασης συνίσταται στο ότι, πριν να προσφύγει ενώπιον διεθνούς δικαστηρίου, ο προσφεύγων πρέπει να έχει δώσει στο υπεύθυνο Κράτος την δυνατότητα να επανορθώσει τις επικαλούμενες αλλαγές με τα εθνικά μέσα, χρησιμοποιώντας τα δικαστικά βοηθήματα που προσφέρονται από την εθνική νομοθεσία στο μέτρο που αυτές αποδεικνύονται αποτελεσματικά και επαρκή (βλέπε, μεταξύ άλλων, την απόφαση *Fressoz et Roire κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 29183/95, § 37, CEDH 1999-I). Πράγματι, το άρθρο 35 § 1 της Σύμβασης προβλέπει την εξάντληση μόνον των προσφυγών που σχετίζονται με τις επίδικες παραβιάσεις και ταυτόχρονα είναι διαθέσιμες και προσήκουσες. Πρέπει να υφίστανται σε επαρκή βαθμό βεβαιότητα όχι μόνον στην θεωρία αλλά και στην πράξη,

χωρίς τον οποίο τους λείπουν η επιθυμητή αποτελεσματικότητα και προσβασιμότητα. Το εναγόμενο Κράτος είναι υπεύθυνο να αποδείξει ότι πληρούνται οι απαιτήσεις αυτές (βλέπε, μεταξύ άλλων, την απόφαση *Dalia κατά Γαλλίας* της 19 Φεβρουαρίου 1998, *Recueil des arrêts et decisions* 1997-I, σελ. 87, § 38).

23. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, στην απόφασή του αριθ. 17/2001, το Διοικητικό Εφετείο Χανίων έκρινε ότι η προσφεύγουσα έπρεπε να προαχθεί στην επίδικη θέση. Όμως, παρά την απόφαση αυτή, το συμβούλιο του νοσοκομείου προήγαγε την ανταγωνίστριά της, απόφαση κατά της οποίας η προσφεύγουσα κατέθεσε νέα προσφυγή ενώπιον του ιδίου δικαστηρίου. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η προσφεύγουσα πρέπει να περιμένει να αποφανθεί το δικαστήριο αυτό επί της νέας αίτησής της πριν να προσφύγει ενώπιον του Δικαστηρίου με την αιτίασή της. Το Δικαστήριο δεν θα μπορούσε να συνταχθεί με την θέση αυτή. Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι το Διοικητικό Εφετείο έχει ήδη αποφανθεί τελεσίδικα επί του ζητήματος, το Δικαστήριο δεν βλέπει κανένα λόγο που να υποχρεώνει την προσφεύγουσα να περιμένει την έκβαση της νέας διαδικασίας που αυτή εισήγαγε πριν να παραπονηθεί για την άρνηση της διοίκησης να εκτελέσει την απόφαση αριθ. 17/2001. Πράγματι, παρά το γεγονός ότι το Δικαστήριο ουδόλως αποκλείει το ενδεχόμενο της δικαίωσης της προσφεύγουσας από το Διοικητικό Εφετείο, εκτιμά ότι η Κυβέρνηση δεν απέδειξε ότι η αίτηση ακύρωσης συνιστά εν προκειμένω μία προσήκουσα και πραγματική προσφυγή για την επανόρθωση της κατάστασης για την οποία παραπονείται σήμερα η προσφεύγουσα, κατάσταση που δεν συνδέεται με την προαγωγή της καθεαυτήν, αλλά με την άρνηση της διοίκησης να συμμορφωθεί προς την απόφαση αριθ. 17/2001. Πρέπει επομένως να απορριφθεί η εν λόγω ένσταση.

24. Το Δικαστήριο διαπιστώνει εξάλλου ότι η αίτηση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Το

Δικαστήριο σημειώνει εξάλλου ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανένα λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

25. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο που προστατεύεται από το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης θα ήταν μάταιο, αν η εσωτερική έννομη τάξη ενός συμβαλλομένου Κράτους επέτρεπε σε μία τελεσίδικη και υποχρεωτική δικαστική απόφαση να παραμείνει ανενεργή σε βάρος ενός διαδίκου. Η εκτέλεση μιας απόφασης οποιουδήποτε δικαστηρίου πρέπει να θεωρηθεί ως αναπόσπαστο τμήμα της «δίκης» με την έννοια του άρθρου 6. Το Δικαστήριο έχει ήδη αναγνωρίσει ότι η αποτελεσματική προστασία του διοικούμενου και η αποκατάσταση της νομιμότητας προϋποθέτουν την υποχρέωση της διοίκησης να συμμορφωθεί προς μία απόφαση εκδοθείσα από το ανώτατο διοικητικό δικαστήριο του Κράτους εν προκειμένω (βλέπε *Hornsby κατά Ελλάδας*, απόφαση της 19 Μαρτίου 1997, *Recueil* 1997-II, σελ. 510-511, § 40 επ.).

26. Στο μέτρο που η προσφεύγουσα παραπονείται για την επικαλούμενη άρνηση της διοίκησης να συμμορφωθεί προς την απόφαση αριθ. 4782/1995 του Συμβουλίου της Επικρατείας, το Δικαστήριο σημειώνει ότι το τελευταίο ακύρωσε την προσβληθείσα διοικητική απόφαση –ήτοι την απόφαση του συμβουλίου της 21 Δεκεμβρίου 1990 να διορίσει την ανταγωνίστρια της προσφεύγουσας στην επίδικη θέση-ερειδόμενο αποκλειστικά στην ανεπάρκεια της αιτιολογίας. Παρέπεμψε την υπόθεση στην διοίκηση έτσι ώστε αυτή να αποφανθεί εκ νέου επί του ζητήματος αιτιολογώντας επαρκώς την νέα απόφασή της. Από αυτό προκύπτει ότι, με την απόφασή του αριθ. 4782/1995, το Συμβούλιο της Επικρατείας δεν κάλεσε την διοίκηση να προσφέρει την ζητούμενη θέση στην προσφεύγουσα (*Γεωργίου κατά Ελλάδας* (déc.), αριθ. 28511/02, 9 Δεκεμβρίου 2004). Το Δικαστήριο εκτιμά επομένως ότι η προσφεύγουσα

δεν μπορεί να παραπονείται για την υποτιθέμενη άρνηση της διοίκησης να συμμορφωθεί προς την πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση. Τούτο επιβεβαιώθηκε άλλωστε από την απόφαση της ειδικής επιτροπής του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία έκρινε ότι η απόφαση αριθ. 4782/1995 είχε εκτελεστεί από την διοίκηση (βλέπε την πιο πάνω παράγραφο 7).

27. Αντιθέτως, στο μέτρο που η προσφεύγουσα παραπονείται για την άρνηση της διοίκησης να συμμορφωθεί προς την απόφαση αριθ. 17/2001 του Διοικητικού Εφετείου Χανίων, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η απόφαση αυτή αναγνώρισε ρητά στην προσφεύγουσα το δικαίωμα να διοριστεί στην επίδικη θέση. Όμως, παρά την απόφαση αυτή, η διοίκηση αποφάσισε να προσφέρει την θέση στην ανταγωνίστρια της προσφεύγουσας, επιτρέποντας μάλιστα στον εαυτό της να δηλώσει ότι τα συμπεράσματα της απόφασης αριθ. 17/2001 ήταν εσφαλμένα. Κατά την γνώμη του Δικαστηρίου, η διοίκηση εκδήλωσε με τον τρόπο αυτό μία σαφή πρόθεση να μην λάβει υπόψη μία απόφαση, η οποία είχε εκδοθεί από το αρμόδιο εθνικό δικαστήριο. Ούτε οι ισχυρισμοί ότι επρόκειτο για σφάλμα στην εκτέλεση της απόφασης αυτής ούτε η αναφορά στον νέο νόμο και στην μελλοντική επιρροή του πάνω στην ορθή εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων δεν αρκούν, κατά την άποψη του Δικαστηρίου, για να δικαιολογήσει την παρελκυστική συμπεριφορά που επέδειξε η διοίκηση εν προκειμένω. Τούτο, πολύ περισσότερο αφού, πριν ακόμη την θέση σε ισχύ του νόμου αριθ. 3068/2002, η διοίκηση ήταν υποχρεωμένη από το ελληνικό σύνταγμα να συμμορφωθεί προς τις δικαστικές αποφάσεις.

28. Λαμβάνοντας υπόψη τις προηγούμενες σκέψεις, το Δικαστήριο εκτιμά ότι οι εθνικές αρχές παρέλειψαν να συμμορφωθούν προς την απόφαση αριθ. 17/2001 του Διοικητικού Εφετείου Χανίων, στερώντας έτσι το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης από κάθε νόμιμη συνέπεια.

Κατά συνέπεια, υπήρξε παραβίαση του άρθρου αυτού.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

29. Η προσφεύγουσα παραπονείται διότι δεν διαθέτει πραγματική προσφυγή ενώπιον εθνικού δικαστηρίου για να υπερασπίσει τα δικαιώματά της που απορρέουν από την υποψηφιότητά της για μία προαγωγή μέσα στο νοσοκομείο. Επικαλείται το άρθρο 13 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη παρούση Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερίες παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων των.»

30. Η Κυβέρνηση αμφισβητεί την θέση αυτή και υποστηρίζει ότι η προσφεύγουσα είχε στην διάθεσή της πολλές προσφυγές, των οποίων όμως δεν έκανε χρήση, όπως η προσφυγή που προβλέπεται από το άρθρο 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα (βλέπε πιο πάνω παράγραφο 12).

31. Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η προσφυγή που προτείνει η Κυβέρνηση δεν αποτελούσε πραγματική προσφυγή με την έννοια της Σύμβασης.

A. Επί του παραδεκτού

32. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Σημειώνει εξάλλου ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

Β. Επί της ουσίας

33. Λαμβάνοντας υπόψη την διαπίστωση που αναγράφεται στην πιο πάνω παράγραφο 28, το Δικαστήριο δεν κρίνει αναγκαίο να εισέλθει στο πεδίο του άρθρου 13. Οι απαιτήσεις του τελευταίου είναι πράγματι λιγότερο αυστηρές από εκείνες του άρθρου 6 § 1 και εν προκειμένω απορροφώνται από την εν λόγω διαπίστωση (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Κατσαρός κατά Ελλάδας*, αριθ. 51473/99, § 37, 6 Ιουνίου 2002).

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΒΑΣΕΙ ΤΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

34. Η προσφεύγουσα παραπονείται επίσης, υπό το πρίσμα του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης, για την διάρκεια της διαδικασίας, από τις 2 Απριλίου 1991, όταν αυτή προσέφυγε για πρώτη φορά κατά της απόφασης που ανακάλεσε την προαγωγή της, μέχρι σήμερα.

35. Η Κυβέρνηση, υποστηρίζοντας ότι η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη αφορά μόνον την διαδικασία ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Χανίων, αμφισβητεί την θέση αυτή ειδικότερα στη βάση της πολυπλοκότητας της υπόθεσης.

36. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι η υπόθεση που πρέπει να ληφθεί υπόψη άρχισε στις 2 Απριλίου 1991, όταν αυτή προσέφυγε για πρώτη φορά κατά της απόφασης που ανακάλεσε την προαγωγή της, και περατώθηκε στις 8 Μαΐου 2001, με την οριστική απόφαση αριθ. 17/2001 του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, η οποία την δίκαιωσε. Διήρκεσε επομένως δέκα χρόνια, ένα μήνα και έξι ημέρες για τέσσερις βαθμούς δικαιοδοσίας.

Α. Επί του παραδεκτού

37. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Σημειώνει εξάλλου ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανένα άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

38. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τις συνθήκες της υπόθεσης και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχουν καθιερωθεί από την νομολογία του, και ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υπόθεσης, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και εκείνης των αρμοδίων αρχών, καθώς και του αντικειμένου της διαφοράς για τους ενδιαφερόμενους (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII).

39. Το Δικαστήριο έχει χειριστεί πολλές φορές υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με εκείνα της προκείμενης υπόθεσης και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλέπε την πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Frydlender*).

40. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κανένα γεγονός ή επιχείρημα που να μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην παρούσα περίπτωση. Λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του πάνω στο ζήτημα αυτό, το Δικαστήριο εκτιμά ότι, εν προκειμένω, η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας είναι υπερβολική και δεν ανταποκρίνεται στην απαίτηση της «λογικής προθεσμίας».

Επομένως, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 ως προς την διάρκεια της διαδικασίας.

IV. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 1 ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΑΡΙΘ. 1

41. Η προσφεύγουσα παραπονείται επίσης διότι το γεγονός ότι αναγκάστηκε να επιστρέψει τα ποσά που είχε εισπράξει βάσει του νέου μισθού της, σε συνδυασμό με την άρνηση των αρμοδίων αρχών να την προαγάγουν στην θέση της οποίας είχε αναγνωριστεί δικαιούχος, προσβάλλει το δικαίωμά της για σεβασμό της περιουσίας της, το οποίο προστατεύεται από το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου αριθ. 1. Η διάταξη αυτή έχει ως εξής:

«Έκαστο φυσικό ή νομικό πρόσωπο έχει δικαίωμα στον σεβασμό της περιουσίας του. Κανείς δεν μπορεί να στερηθεί της ιδιοκτησίας του παρά μόνον για λόγους δημόσιας ωφέλειας και σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από τον νόμο και τις γενικές αρχές του διεθνούς δικαίου.

Οι προηγούμενες διατάξεις δεν θίγουν το δικαίωμα των Κρατών να θεσπίζουν τους νόμους που κρίνουν απαραίτητους για να ρυθμίσουν τη χρήση των αγαθών σύμφωνα με το γενικό συμφέρον και να εξασφαλίσουν την πληρωμή των φόρων ή άλλων συνεισφορών ή των προστίμων.»

Επί του παραδεκτού

42. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει, καταρχήν, ότι η αιτίαση αυτή είναι απαράδεκτη λόγω μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων. Υποστηρίζει ότι η προσφεύγουσα θα μπορούσε να καταθέσει μία αγωγή αποζημίωσης κατά του Δημοσίου σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα. Μία τέτοια αγωγή θα της επέτρεπε να της επιδικαστεί πλήρης αποζημίωση για την υλική ζημία και την ηθική βλάβη που υπέστη εξαιτίας της άρνησης της διοίκησης να την προαγάγει στην επίδικη θέση.

43. Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η προτεινόμενη από την Κυβέρνηση προσφυγή δεν ήταν ούτε αποτελεσματική ούτε επαρκής για να αποκαταστήσει την επίδικη κατάσταση.

44. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι μία αγωγή αποζημίωσης μπορεί μερικές φορές να θεωρηθεί ως επαρκής προσφυγή, και ειδικότερα όταν είναι το μοναδικό μέσο για να αποκατασταθεί η ζημία που υπέστη ο ιδιώτης (*Ιατρίδης κατά Ελλάδας* [GC], αριθ. 31107/96, § 47, CEDH 1999-II).

45. Σε ό,τι αφορά ειδικότερα την παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο είναι της άποψης ότι η προσφεύγουσα θα μπορούσε να προσφύγει ενώπιον των αρμοδίων εθνικών δικαστηρίων με μία αγωγή αποζημίωσης στη βάση του άρθρου 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα, με στόχο να της επιδικαστεί αποζημίωση για την άρνηση της διοίκησης να της αναγνωρίσει το δικαίωμα να προαχθεί στο νοσοκομείο όπου εργάζεται ως οδοντίατρος. Το Δικαστήριο διαπιστώνει πράγματι ότι, σύμφωνα με την πάγια νομολογία των διοικητικών δικαστηρίων, η αγωγή αποζημίωσης στη βάση της πιο πάνω αναφερόμενης διάταξης είναι παραδεκτή όταν η επιζήμια πράξη ή παράλειψη οφείλεται στην υπέρβαση των ορίων της διακριτικής ευχέρειας της διοίκησης ή στην παραβίαση γενικής αρχής της χρηστής διοίκησης. Επιπροσθέτως, η εθνική νομολογία δέχεται ρητά ότι, στην περίπτωση κατά την οποία ένα άτομο εκδιωχθεί παρανόμως από την θέση του ή δεν διοριστεί σε μία θέση της οποίας έχει αναγνωριστεί δικαιούχος, γεννάται υποχρέωση αποζημίωσης βάσει των απωλεσθέντων μισθών βάσει των απωλεσθέντων μισθών. Λαμβανοντας υπόψη όσα εκτίθενται πιο πάνω, το Δικαστήριο είναι της γνώμης ότι η αγωγή που προτείνεται από την Κυβέρνηση θα ήταν, εν προκειμένω, μία προσφυγή διαθέσιμη και επαρκής σύμφωνα με την έννοια του άρθρου 35 § 1 της Σύμβασης (βλέπε, *mutatis mutandis*, *Δακτυλίδης κατά Ελλάδας* (déc.), αριθ. 52903/99, 28 Φεβρουαρίου 2002 – *Ρουσάκης και λοιποί κατά Ελλάδας* (déc.), αριθ. 15945/02, 8 Ιανουαρίου 2004 – *Αμαλία Α.Ε. και*

Κουλουβάτος Α.Ε. κατά Ελλάδας (déc.), αριθ. 20363/02, 28 Οκτωβρίου 2004).

46. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο εκτιμά ότι, μη προσφεύγοντας ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων με μία αγωγή αποζημίωσης στη βάση του άρθρου 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα, η προσφεύγουσα δεν έδωσε στις εθνικές αρχές την ευκαιρία να επανορθώσει την κατάσταση αναφορικά με την περιουσία της, για την οποία παραπονείται σήμερα ενώπιον του Δικαστηρίου.

47. Έπεται ότι η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί για μη εξάντληση των εθνικών ενδίκων μέσων, κατ'εφαρμογήν του άρθρου 35 §§ 1 και 4 της Σύμβασης.

V. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

48. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

I. Υλική ζημία

49. Η προσφεύγουσα ζητεί 36.231,57 ευρώ για την υλική ζημία της. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στην διαφορά των μισθών που θα είχε εισπράξει, αν είχε προαχθεί νομίμως, προσαυξημένη κατά τους τόκους.

50. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι, αφού δεν προσέφυγε ενώπιον των αρμοδίων εθνικών δικαστηρίων με μία αγωγή αποζημίωσης δυνάμει του άρθρου 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα, η προσφεύγουσα δεν θα μπορούσε να διεκδικήσει οποιαδήποτε αποζημίωση για την υλική ζημία της.

51. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι οι χρηματικές αξιώσεις της προσφεύγουσας δεν έχουν διαπιστωθεί και εκκαθαριστεί από δικαστική απόφαση έχουσα ισχύ δεδικασμένου (βλέπε *Ελληνικά Διυλιστήρια Στραν και Στρατής Ανδρεάδης κατά Ελλάδας*, απόφαση της 9 Δεκεμβρίου 1994, série A, no. 301-B). Θεωρεί επομένως ότι, αφού δεν διεκδίκησε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων τα εν λόγω ποσά, η προσφεύγουσα δεν θα μπορούσε να τα αξιώσει για πρώτη φορά ενώπιον του Δικαστηρίου ως υλική ζημία. Συνεπώς, το αίτημά της πρέπει να απορριφθεί.

2. Ηθική βλάβη

52. Η προσφεύγουσα αξιώνει 50.000 ευρώ για την ηθική βλάβη που υπέστη.

53. Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι το επιδικαστέο για την αιτία αυτή ποσό δεν μπορεί να υπερβεί τα 1.000 ευρώ.

54. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι η προσφεύγουσα πρέπει να έχει υποστεί μία ηθική βλάβη – εξαιτίας ειδικότερα της στέρησης που προκλήθηκε από την άρνηση της διοίκησης να συμμορφωθεί προς την απόφαση αριθ. 17/2001 του Διοικητικού Εφετείου Χανίων – που δεν μπορεί να αποκατασταθεί επαρκώς από τις διαπιστώσεις της παραβίασης. Αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση, το Δικαστήριο ρητδικάζει στην προσφεύγουσα 10.000 ευρώ για την αιτία αυτή, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται για τον φόρο.

Β. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

55. Η προσφεύγουσα ζητεί επίσης 1.052,09 ευρώ για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου. Προσκομίζει δύο τιμολόγια που έχουν συνταχθεί στο όνομα του δικηγόρου της, καθώς και δύο τιμολόγια εξόδων ταξιδιού και ξενοδοχείου του τελευταίου, για τις ανάγκες της διαδικασίας που κατέληξε με την απόφαση αριθ. 17/2001 του Διοικητικού Εφετείου Χανίων. Χωρίς να προσκομίσει παραστατικό, ζητεί επίσης 8.000 ευρώ για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη ενώπιον του Δικαστηρίου.

56. Η Κυβέρνηση βεβαιώνει ότι δεν υπάρχει αιτιώδης συνάφεια μεταξύ των εξόδων που προκλήθηκαν από την διαδικασία ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Χανίων και την αδυναμία που προέκυψε από αυτήν για την διοίκηση να συμμορφωθεί ορθά προς την απόφαση αριθ. 17/2001 που εκδόθηκε από το Δικαστήριο αυτό. Επομένως δεν συντρέχει λόγος επιδίκασής τους. Σε ό,τι αφορά τα έξοδα που καταβλήθηκαν για την διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου, η Κυβέρνηση σημειώνει ότι είναι αδικαιολόγητα.

57. Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης στη βάση του άρθρου 41 προϋποθέτει την απόδειξη της πραγματικότητας και της αναγκαιότητάς τους και, επιπλέον, του εύλογου χαρακτήρα του ύψους τους (*Ιατρίδης κατά Ελλάδας* (δίκαιη ικανοποίηση) [GC], no. 31107/96, § 54, CEDH 2000-XI).

58. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει ότι τα μοναδικά δικαιολογημένα έξοδα είναι εκείνα που αφορούν την πρώτη διαδικασία ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Χανίων. Όμως, το Δικαστήριο εκτιμά ότι τα έξοδα που καταβλήθηκαν για την διαδικασία αυτή δεν προορίζονταν για την πρόληψη ή για την επανόρθωση των παραβιάσεων που διαπιστώθηκαν από την παρούσα απόφαση. Δεν συντρέχει επομένως λόγος επιδίκασης ποσού προς την προσφεύγουσα για την αιτία αυτή. Θα ήταν διαφορετικά, αν η προσφεύγουσα είχε αξιώσει ένα ποσό και προσκομίσει παραστατικά για την δεύτερη διαδικασία, η οποία

εισήχθη πράγματι για την επανόρθωση της άρνησης της διοίκησης να συμμορφωθεί προς την απόφαση αριθ. 17/2001. Σε ό,τι αφορά τα έξοδα που καταβλήθηκαν ενώπιόν του, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι οι αξιώσεις της προσφεύγουσας ούτε αναλύονται ούτε συνοδεύονται από τα αναγκαία παραστατικά. Πρέπει επομένως να απορριφθεί και αυτό το αίτημά της.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

59. Το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς τις αιτιάσεις τις ελκόμενες από τα άρθρα 6 § 1 και 13 της Σύμβασης και απαράδεκτη κατά τα λοιπά.

2. *Αποφαίνεται ότι* υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης ως προς το δικαίωμα πρόσβασης σε Δικαστήριο.

3. *Αποφαίνεται ότι* δεν συντρέχει λόγος εξέτασης της αιτίας της ελκόμενης από το άρθρο 13 της Σύμβασης.

4. *Αποφαίνεται ότι* υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης ως προς την διάρκεια της διαδικασίας.

5. *Αποφαίνεται ότι*

α) το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στην προσφεύγουσα, μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης,

10.000 (δέκα χιλιάδες) ευρώ για ηθική βλάβη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται για τον φόρο,

β) από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα προσαυξηθεί με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

6. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης αποζημίωσης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 9 Ιουνίου 2005 κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren NIELSEN

Γραμματέας

(υπογραφή)

Françoise TULKENS

Πρόεδρος